

INSTITUTIONEN FÖR LITTERATUR, IDÉHISTORIA OCH RELIGION

Dnr: V2017/667

2020-11-03

Avsändare:

Inst. för litteratur, idéhistoria och religion

Daniel Enstedt (daniel.enstedt@lir.gu.se)

Utbildningsansvarig, viceprefekt för grund- och avancerad nivå

Mottagare:

Humanistiska fakultetsstyrelsen

Åtgärdsplan för huvudområdena, litteraturvetenskap, teaterstudier och masterprogrammet Digital humaniora vid Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion

INLEDNING

I enlighet med den ”Vägledning för utbildningsutvärdering på grundnivå och avancerad nivå med extern bedömning 2017–2023” som fastställts av Humanistiska fakulteten inkommer Institutionen för litteratur, idéhistoria och religion (LIR) här med en åtgärdsplan rörande de utbildningar som ingått i utvärderingen av huvudområdena digital humaniora, litteraturvetenskap och teaterstudier. Utvärderingen genomfördes av en extern bedömargrupp bestående av Mikael Askander, Bibi Jonsson och Elisabeth Jensen Haverling, som på basis av utbildningsdokumentation samt platsbesök med intervjuer sammanställt det utlåtande (daterat 2020-05-18) som utgör utgångspunkt för institutionens här kommentarer/föreslagna åtgärder.

Åtgärdsplanen har behandlats i HUB den 29 oktober.

SAMMANFATTNING AV BEDÖMARGRUPPENS UTLÅTANDE

Bedömargruppens utlåtande över alla tre huvudområden är överlag positivt; sammanfattningsvis heter det "[f]ör alla de utbildningar vid LIR som här har granskats och utvärderats kan sägas att de håller en önskvärt hög kvalitet". Vad gäller digital humaniora framhålls att utbildningen "har gediget ämneskompetenta lärare" och att undervisningen "i hög grad" sätter studenternas lärande i centrum; det sistnämnda lyfts även fram i skrivningarna om litteraturvetenskap. Vidare anmärks om litteraturvetenskap att lärarkollegiet har aktuell och adekvat såväl ämnes- som ämnesdidaktisk kompetens och att studenterna "tycks mycket nöjda med alltifrån lärarinsatser till blandningen av teori och praktik i de olika undervisningsmomenten". Samma studentsynpunkter framkommer även i skrivningen om teaterstudier, där utbildningen generellt bedöms "fungera bra i sitt sammanhang".

En trots allt kritisk synpunkt som återkommer rörande alla tre bedömda huvudområden har att göra med rutiner för kursutvärdering, där framför allt återkopplingen till studenterna – både de som har gått en kurs och de som påbörjar den – befinner sig på brist. Enligt studenterna har de som har gått en kurs och de som påbörjar den – befinner sig på brist.

Nedan följer, huvudområde för huvudområde, bedömargruppens rekommendationer och förslag på insatser samt institutionens kommentarer och beskrivning av planerade åtgärder avseende rekommendationerna och förslagen.

DIGITAL HUMANIORA

Rekommendationer och förslag på insatser från bedömargruppen

1. "Att tydliggöra kommunikationen av kursutvärderingar med avseende på studenter som har responderat, såväl som kommande studenter."
2. "Att stärka bemanningen, så att ett tydligt, kontinuerligt arbetande och inte allt för litet lärarlag formeras. Kanske genom att anställa eller på annat sätt knyta lärare (och forskare) till ämnet i sig. Ett närmare och mer utvecklat samarbete mellan Digital humaniora och CDH, Centrum för Digital Humaniora, verkar vara på väg, och det ser vi som mycket positivt."
3. "Att planera för och utveckla arbetet med att rekrytera fler studenter till programmet."
4. "Ett konstruktivt idéutbyte skulle kunna fås tillstånd, med ett eller flera liknande centra/institutioner på andra universitet i landet, exempelvis Digitala kulturer vid Lunds universitet."

Kommentarer/planerade åtgärder

1. Arbetet med kursvärdering ser vi som en viktig kvalitetssäkring av utbildningen. På DH-programmet arbetar vi kontinuerligt med såväl formativa muntliga kursvärderingar under programmets gång, som anonyma, skriftliga summativa kursvärderingar i slutet av varje helkurs som utgår från de institutionsgemensamma mallar för kursvärderingar som tillhandahålls på LIR. På vissa kurser sker detta på papper, på vissa sker det digitalt. I detta avseende är det tydligt att det (mediala) sammanhang som

kursvärderingen görs i är avgörande för svarsfrekvensen – dvs generellt är svarsfrekvensen lägre på de kursvärderingar som erbjuds digitalt än analogt. När kursvärderingarna väl är gjorda fyller kursansvarig i en kursrapport där hen sammanfattar studenternas och lärarnas kommentarer och synpunkter på kursen i fråga samt ger förslag på hur den skulle kunna utvecklas. Kursrapporten skickas därefter till studierektor så att den kan ligga till grund för det fortsatta kursutvecklingsarbetet.

Som synes kommuniceras alltså inte kursrapporten till studenterna på ett så aktivt sätt som vore önskvärt. Vi instämmer således i det behov avseende kommunikationen av resultat av kursvärderingar till studenter som går och har gått utbildningen som bedömargruppen noterar. Samtidigt bör det poängteras att detta problem rör institutionens ämnen på bred front och således inte enbart DH-programmet. Arbetet med att ta fram institutionsövergripande rutiner för hur kursvärderingarna kan genomföras på bästa sätt och hur resultatet av dem ska kommuniceras till studenterna är också något som viceprefekt för utbildning kommer att sätta under 2020–2021 och som DH-programmet kommer att rätta sig efter.

2. Givet institutionens ekonomiska situation ser vi möjligheterna att stärka bemanningen genom nyanställning som små. Däremot har vi under den tid som utvärderingen pågick arbetat om programmet i grunden och tagit fram en ny utbildningsplan, reviderat befintliga kursplaner och utarbetat två helt nya delkurser under programmets andra termin tillsammans med bland annat universitetsbiblioteket och Centrum för digital humaniora (CDH). Två av de lärare som arbetat aktivt med programmet fick under 2019 också kompetensmedel från fakulteten för att bredda sin kompetens inom DH-fältet, vilket borgar för en höjd utbildningskvalitet.

Vidare har det samarbete med CDH som bedömargruppen ser ”mycket positivt på” initierats under våren 2020. När programmet ges för tredje gången, hösten 2020, är såväl forskare och forskningsingenjörer från CDH involverade i framförallt undervisningens praktiska moment som rör allt från databearbetning, visualiseringstekniker via digital teknologi, programmering, GIS, digitala metoder osv. Vi har också arbetat aktivt med att försöka bredda lärarkompetensen på programmet genom att fånga upp lärare inom LIR-institutionens övriga ämnen (idéhistoria och religionsvetenskap/teologi) som är intresserade av DH-frågor eller som på annat sätt kan ge perspektiv på till exempel hur digital humaniora kan ses ur en vetenskapshistorisk synvinkel.

Sammanfattningsvis kan sägas att vi under 2019 och 2020 arbetat aktivt med att stärka bemanningen givet de ramar som finns och vi kommer framöver att fortsätta på inslaget spår och sträva efter att fördjupa ovan nämnda samarbeten ytterligare.

3. Som bedömargruppen påpekar är ett problem med programmet dess hitintills svaga attraktionskraft visavi studenter. Här tror vi att en framkomlig väg att gå är att kontinuerligt försöka synliggöra vad digital humaniora är såväl för presumtiva studenter i Göteborg och nationellt, som för de studenter som läser andra utbildning på LIR och på Humanistisk fakultet. I framtiden handlar det med andra ord både om att med hjälp av studievägledare och kommunikatörer försöka identifiera och nå ut till rätt studentgrupper. Men det handlar också, som vi ser det, om att försöka integrerar DH-inslag på institutionens övriga utbildningar redan på grundnivå, för att på så vis visa upp vad DH-programmet är och skapa ett intresse för det slags ämnen och frågor som här står i fokus. Även om nästa antagning till programmet är först hösten 2022 så bör detta arbete påbörjas under våren 2021.

4. Bedömagruppens efterlysning av fler nationella samarbeten är i sig lovvärd och givetvis något som vi hela tiden måste förhålla oss till. Det finns redan nu en ansats till samarbete mellan lärosäten som har startat upp masterprogram inom digital humaniora vad gäller att komplettera varandras kursutbud osv, men här finns mer att göra.

Även detta handlar dock till syvende och sist om resurser som i nuläget inte riktigt finns. Mycket av arbetet vad gäller samverkan handlar i dagsläget och i framtiden om att initiera och fördjupa samarbeten med kulturarvsaktörer verksamma i Göteborg med omnejd, för att därmed förstärka programmets kulturarvsperspektiv ytterligare. I och med Covid-19 har detta arbetet temporärt avstannat, men vi hoppas kunna ta upp det igen med förnyad kraft under våren 2021.

LITTERATURVETENSKAP

Rekommendationer och förslag på insatser från bedömagruppen

1. "Rutinerna för utvärdering: Utvärderingar i samband med genomgången kurs har brister, såväl vad gäller genomförandet som återkopplingen till studenterna. Vi föreslår en mer genomlyst process genom vilken kontinuerlig uppföljning sker. Vi föreställer oss en enkel form av utvärdering av delkurs i nära anslutning till undervisningen, gärna såväl på papper som muntlig, med uppföljning på samma sätt. Utvärdering av helkurs om 30 hp föreslår vi också ske på papper och i nära anslutning till undervisningen eller möjligtvis examinationen (såvida det sker via studentnärvaro vid exempelvis salstenta) på ett mer konsekvent vis än vad som nu är fallet. En sammanställd summering (givetvis utan angivande av namn eller andra känsliga uppgifter) publiceras på webben, förslagsvis på Canvas."

2. "Kursupplägget: Ett mer omfattande förslag för utveckling rör en åtgärd som möjligtvis skulle kunna stävja det stora 'studenttappet' mellan första och andra terminen. Med en modell som vid Lunds universitet, i vilken studenterna ansöker till en grundutbildning om två terminer (om 60 hp), fullföljer studenterna i hög grad hela förloppet i grundutbildningen. Nackdelen med ett sådant system är givetvis att studenter som inte vill binda sig för två terminer inte ansöker. Fördelen är dock, förutom större mängd studenter på andra terminen, att studierna i litteraturhistoria kan fördelas på två terminer och varvas med kurser med mer praktiska moment. Intervjuerna med studenterna bekräftade att de upplever första terminen som 'korvstoppning' av historiska fakta om litteratur med fördjupning och ett mer varierat utbud och studietempo under andra terminen."

Kommentarer/planerade åtgärder

1. Arbetet med kursvärdering ser vi som en viktig kvalitetssäkring av utbildningen. Inom ämnet arbetar vi de facto kontinuerligt med såväl formativa muntliga delkursvärderingar som anonyma, skriftliga summativa helkursvärderingar i slutet av varje kurs som utgår från de institutionsgemensamma mallar för kursvärderingar som tillhandahålls på LIR. På vissa kurser sker detta på papper, men på de flesta digitalt. I detta avseende är det tydligt att det (mediala) sammanhang som kursvärderingen görs i är avgörande för svarsfrekvensen; generellt är svarsfrekvensen lägre på de kursvärderingar som erbjuds digitalt än de som genomförs analogt. När

kursvärderingarna väl är gjorda fyller kursansvarig i en kursrapport där hen sammanfattar studenternas och lärarnas kommentarer och synpunkter på kursen i fråga samt ger förslag på hur den skulle kunna utvecklas. Kursrapporten skickas därefter till studierektor så att den kan ligga till grund för det fortsatta kursutvecklingsarbetet.

Kursrapporten kommuniceras inte för närvarande till studenterna på ett så aktivt sätt som vore önskvärt. Vi instämmer således i det behov avseende kommunikationen av resultat av kursvärderingar till studenter som går och har gått utbildningen som bedömargruppen noterar. Samtidigt bör det poängteras att detta problem rör institutionens ämnen på bred front och således inte enbart ämnet litteraturvetenskap. Arbetet med att ta fram institutionsövergripande rutiner för hur kursvärderingarna kan genomföras på bästa sätt och hur resultatet av dem ska kommuniceras till studenterna är också något som viceprefekt för utbildning kommer att sätta under 2020–2021 och som utbildningen i litteraturvetenskap kommer att rätta sig efter.

2. Förslaget om en grundkurs i litteraturvetenskap på 60 hp istället för nuvarande uppdelning i grundkurs och fortsättningskurs om 30 hp vardera är förvisso värt att ha i åtanke, även om 60 hp-upplägget idag är något som de allra flesta svenska utbildningarna i litteraturvetenskap av olika skäl har övergivit till förmån för 30 hp-moduler. Det är till yttermera visso värt att poängtera att vi nu har sjösatt ett kandidatprogram i Redaktionell praktik som bland annat syftar till att stärka retentionen av studenter från grund- till fortsättningskurs i litteraturvetenskap, och vidare till fördjupningskursen. Glädjande nog fylldes alla studieplatser på programmet när det startade H20, vilket innebär att vi räknar med en i förhållande till tidigare vårterminer rejäl ökning av antalet studenter på fortsättningskursen nästa år. Vad gäller synpunkterna på grundkursens historiska inriktning och tendenserna till ”korvstoppling” är det värt att anmärka att det pågår ett kontinuerligt kvalitetsutvecklingsarbete av kursen i fråga, där inte minst sådana synpunkter tas i beaktande.

TEATERSTUDIER

Rekommendationer och förslag på insatser från bedömargruppen

1. ”Rutinerna för utvärdering: Utvärderingar i samband med genomgången kurs har brister, såväl vad gäller genomförandet som återkopplingen till studenterna, varför vi som i fallet litteraturvetenskap föreslår en mer genomlyst process genom vilken uppföljning sker. Detta gäller såväl teoretiska som praktiska moment.”
2. ”Stabiliteten i lärargruppen: Vi skulle också föreslå en mer kontinuerlig lärargrupp som knöts till utbildningen, om än vi är införstådda med att studentunderlaget är ringa i omfattning. I synnerhet gäller det lärare som ansvarar för de praktiska momenten. Att rekrytera goda medarbetare från det lokala teaterlivet är A och O för kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling.”
3. ”Samarbete med motsvarande teaterstudier exempelvis vid Lunds universitet. I samarbete mellan Lund och Malmö ges en kurs som motsvarar teaterns praktik och teori och som liksom Göteborgsutbildningen innehåller såväl praktiska som teoretiska moment. Göteborg och Lund/Malmö ligger en tågresan om cirka två och en halv timme

mellan varandra och är var för sig situerade i livliga teatermiljöer, vilket kunde befrukta varandra.”

Kommentarer/planerade åtgärder

1. Arbetet med kursvärdering ser vi som en viktig kvalitetssäkring av utbildningen. Inom ämnet arbetar vi de facto kontinuerligt med såväl formativa muntliga delkursvärderingar som anonyma, skriftliga summativa helkursvärderingar i slutet av varje kurs som utgår från de institutionsgemensamma mallar för kursvärderingar som tillhandahålls på LIR. På vissa kurser sker detta på papper, men på de flesta digitalt. I detta avseende är det tydligt att det (mediala) sammanhang som kursvärderingen görs i är avgörande för svarsfrekvensen; generellt är svarsfrekvensen lägre på de kursvärderingar som erbjuds digitalt än de som genomförs analogt. När kursvärderingarna väl är gjorda fyller kursansvarig i en kursrapport där hen sammanfattar studenternas och lärarnas kommentarer och synpunkter på kursen i fråga samt ger förslag på hur den skulle kunna utvecklas. Kursrapporten skickas därefter till studierektor så att den kan ligga till grund för det fortsatta kursutvecklingsarbetet.

Kursrapporten kommuniceras inte för närvarande till studenterna på ett så aktivt sätt som vore önskvärt. Vi instämmer således i det behov avseende kommunikationen av resultat av kursvärderingar till studenter som går och har gått utbildningen som bedömargruppen noterar. Samtidigt bör det poängteras att detta problem rör institutionens ämnen på bred front och således inte enbart ämnet teaterstudier. Arbetet med att ta fram institutionsövergripande rutiner för hur kursvärderingarna kan genomföras på bästa sätt och hur resultatet av dem ska kommuniceras till studenterna är också något som viceprefekt för utbildning kommer att sätta under 2020–2021 och som utbildningen i teaterstudier kommer att rätta sig efter.

2. Arbetet med att få till en fungerande ekvation ekonomi–adekvata lärarresurser är något som kontinuerligt pågår vad gäller teaterstudier. Under 2020 har institutionen erhållit fakultetsmedel för kompetensutveckling med sikte mot teaterstudier som kommer att stärka just den undervisning på praktiska moment som bedömargruppen fokuserar. Samtidigt söker institutionen, med prefekten i centrum, aktivt lösningar – inom givna snäva ekonomiska ramar – för att säkerställa att vi även framledes har ett engagerat och kompetent lärarlag som kan såväl kvalitetssäkra som utveckla ämnets undervisning, kursutbud och kursinnehåll. Samarbetet med det lokala teaterlivet kommer givetvis att fortsätta, med föreläsningar och workshops ledda av inbjudna regissörer, skådespelare, scenografer, etc., samt med studenternas fältstudier.

3. Samarbete vad gäller kurser samt lärar- och studentutbyte med andra högskolor och universitet i Sverige (och även utomlands) är givetvis önskvärt och bedömargruppen kan ha rätt i att vi inom teaterstudier i Göteborg inte har varit särskilt aktiva i att ta sådana samverkansinitiativ (även om ett visst samarbete och utbyte med Högskolan för scen och musik funnits på plats sedan länge). Historiskt har detta sannolikt en förklaring i den initiala ambitionen att skapa ett för svenska förhållanden särpräglat eller till och med unikt ämne, men under nuvarande inte minst ekonomiska förhållanden är möjligheter till utvecklat samarbete av olika slag och med olika lärosäten något som vi inom ämnet framledes kommer att mer aktivt komma att ta med i beräkningen i vårt kontinuerliga arbete med att säkra och utveckla kvalitén i utbildningen.

ANDRA ÖVERGRIPANDE SYNPUNKTER

Rekommendationer och förslag på insatser från bedömargruppen

1. "Aktiv rekrytering. Vi tror att alumn-verksamheten kan ha ett stort värde. I exempelvis teaterstudier har många i det aktiva teaterlivet varit studenter på teaterstudier och med redaktionell praktik kommer alumner att finnas på redaktioner och förlag i närområdet."
2. "Utökad studievägledning: Vi tror också att studievägledarna har en viktig funktion i att rekrytera men också få studenterna att stanna kvar i utbildningen. Genom redan existerande halvtidsinformation klargörs möjliga utbildningsvägar för anställningsbarhet. Denna verksamhet kunde med fördel utvecklas ytterligare."
3. "Utökad samverkan mellan huvudområdena: Samverkan mellan de tre ämnen vi kvalitetsgranskat kunde utvecklas ytterligare. Rekrytering mellan de utbildningsområdena kunde öka studentantalet."
4. "Utökat stöd till studentkåren i dess arbete med att hitta studentrepresentanter, exempelvis genom att stödja studentkåren i informationsarbete gentemot studenterna."

Kommentarer

1. Institutionen arbetar aktivt och medialt brett med rekrytering, med både studievägledare och kommunikatörer inblandade. Precis som bedöarna anmärker är alumner viktiga i detta arbete, och i alla bedömda huvudområden har dessa varit viktiga i marknadsföring/rekrytering, och kommer så fortsatt att vara.
2. Precis som bedöarna anmärker har studievägledarna en viktig funktion vad gäller såväl rekrytering som retention. Vid sidan av "halvtidsinformation" arbetar våra studievägledare på många andra sätt med att möta och informera studenter; ett arbete som kontinuerligt utvecklas och dessutom är en återkommande punkt vid institutionens utbildningsgrupps sammanträden.
3. Redan i dagsläget sker en hög grad av samverkan mellan framför allt litteraturvetenskap och teaterstudier, med lärare från teaterstudier undervisande på kurser i litteraturvetenskap och lärare från litteraturvetenskap engagerade i kurser i teaterstudier. Litteraturvetenskap och teaterstudier har dessutom pågående eller planerade kurssamarbeten med idé- och lärdomshistoria och religionsvetenskap och teologi, och är även tillsammans verksamma inom ramen för masterprogrammet Kritiska studier. När det kommer till digital humaniora finns långt framskridna planer på kurssamarbete med framför allt litteraturvetenskap, men även teaterstudier. Bedömargruppens föreslagna utvecklingsarbete på denna punkt är således redan pågående och kommer att fortskrida.
4. I studievägledares information vid kursintroduktion är en orientering om studentkåren och dess arbete en stående punkt. Vi ser därutöver fortsatt mycket positivt på att, vid förfrågan från kåren, vara på olika vis behjälpliga vad gäller rekrytering av studentrepresentanter.

SAMMANFATTNING AV ÅTGÄRDER

För enklare överblick följer här en kort sammanfattning av de åtgärder som institutionen har identifierat som prioriterade och som vi avser att genomföra under detta och nästa år.

Åtgärd som rör samtliga granskade utbildningar

ÅTGÄRD	TIDSPLAN	ANSVARIG
Översyn av rutiner för studenters kursvärderingar vad gäller såväl genomförande som återkoppling.	Planering H20-V21; implementering V-H21	Viceprefekt för utbildning Studierektor och programkoprdinatorer för DH o RP Kursansvariga lärare

Åtgärd som rör masterprogrammet digital humaniora

ÅTGÄRD	TIDSPLAN	ANSVARIG
Fortsatt arbete med att förstärka lärararbetslagets bredd och kompetens.	H20–H21	Viceprefekt för utbildning Studierektor och programkoordinator DH

Åtgärd som rör litteraturvetenskap

ÅTGÄRD	TIDSPLAN	ANSVARIG
Översyn/utvecklingsarbete med grund- och fortsättningskurs vad gäller såväl innehåll som uppläggning.	H20–H21	Studierektor

Åtgärder som rör teaterstudier

ÅTGÄRD	TIDSPLAN	ANSVARIG
Fortsatt arbete med att förstärka lärararbetslagets bredd och kompetens	H20–H21	Viceprefekt för utbildning Studierektor
Översyn av möjligheter att förstärka samverkan med såväl lokalt teaterliv som andra högskolor–universitet.	H20–H21	Viceprefekt för utbildning Studierektor Kursansvariga lärare